

reflective position of the student, which effectively influences the personality in the process of forming the culture of its logical thinking and is one of its indicators.

REFERENCES

1. Ділі Джон. Основи семіотики. Львів: "Арсенал". 2000. С. 59.
2. Жижек Славой. Ласкаво просимо до пустелі реального // Критика. 2001. №10.
3. Шадриков В.Д. Философия образования и образовательные политики=Philosophy of education and educational policies / Шадриков Владимир Дмитриевич. - М. : Исслед. центр пробл. качества подгот. специалистов ; Логос, 1993. - 181 с.
4. Dennis E. Everette, Merrill C. John. Media Debates. Issues in Mass Communication. New York & London: Longman. 1991. 228 p. P. 170.
5. Nelson Nancy L. Metaphor and the Media: Communication and Culture. V.4. New Jersey, 1990. P. 17- 24. P. 18

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОБОТІ СОЦІАЛЬНОГО ПРАЦІВНИКА

(Анастасія ПОПОВА, к. пед. н., доцент;
Наталя МАЦЕЙКО, асистент)

Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ

Сучасний світ переживає становлення нової ери цифрових технологій, яка має значний вплив на різні сфери нашого життя. Експертами Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД) було констатовано, що «цифровізація породила нову хвилю інновацій, яка матиме глибокі наслідки для людства, змінюючи стосунки між громадянами, державою і бізнесом, а також приведе до перетворення структури суспільства та економіки» [7: 7 – 10].

Соціальна робота, яка спрямована на підтримку та допомогу людям у найбільш вразливих ситуаціях, також не залишилася осторонь цифровізації. Сьогодні, цифрові технології вносять революційні зміни у спосіб, яким держава, громади та соціальні

працівники взаємодіють зі своїми клієнтами, забезпечуючи ефективнішу, швидшу та більш доступну підтримку.

Вирішальний вплив для утвердження цифрових технологій у сфері соціальної роботи та соціальної політики мають Цифровий порядок денного для Європи (Digital Agenda for Europe, 2010), Міжнародний стандарт ISO/ІЕС 38500:2015 «Управління інформаційними технологіями в організаціях» (2015), Концепція розвитку цифрових компетентностей до 2025 року (2021), Рамка цифрової компетентності для громадян України DigCompUA for Citizens 2.1.(2020) [1].

Особливого значення для запровадження цифрових технологій у соціальну роботу має проект «Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери, який схвалено розпорядженням КМУ від 28.10.2020 р. «Про схвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери» [5]. Одним із напрямів цифрової трансформації визначено цифрову трансформацію соціальної політики (e-Соціальний захист), а саме впровадження єдиної інформаційної системи соціальної сфери (ЄІССС), зокрема, комплексну автоматизацію соціальної сфери за єдиними стандартами, спрощення ділових процесів та усунення дублювання, запровадження електронних послуг у сфері соціальної політики, у т. ч. призначення або надання адресної допомоги, пільг, пенсій, соціальних послуг тощо.

Також, важливим кроком на шляху цифровізації сфери соціальної роботи відіграє Державна стратегія регіонального розвитку до 2027 року, розроблена Міністерством розвитку громад та територій України за участі Міністерства цифрової трансформації України, пріоритетом якої є цифровізація розвитку громад [2]. Метою такої діяльності є підвищення рівня цифрової грамотності населення, запровадження можливості отримання електронних послуг через смартфон, впровадження електронного документообігу, забезпечення електронної взаємодії між національними реєстрами, реєстрами органів місцевого самоврядування, переведення пріоритетних публічних послуг в електронну форму [6].

До того ж, цифровізація сфери соціальної роботи позначається і на вимогах до соціальних працівників. Володіння соціальним працівником цифровою компетентністю, яка є динамічною комбінацією знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, інших особистих якостей у сфері інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність із використанням таких технологій є вимогою Професійного стандарту «Фахівець із соціальної роботи» (наказ МРЕТСТГ України від 20.06.2020 р. № 1179) [3]. У документі зазначено, що однією з загальних компетентностей є здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології, від ведення документації у цифровому варіанті до проведення досліджень та організації масових рекламних, профілактичних та адвокаційних кампаній [1].

На необхідності опанування цифровою компетентністю наголошується і у Державному стандарті вищої освіти за спеціальністю 231 «Соціальна робота» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, які затверджено 24 квітня 2019 року та визначено сукупність вимог до змісту та результатів освітньої діяльності на першому рівні вищої освіти спеціальності 231 Соціальна робота галузі знань 23 Соціальна робота [4]. Перелік загальних компетентностей включає «навички використання інформаційних і комунікаційних технологій», спеціальні компетентності передбачають наявність певних здатностей, виконання тих чи інших професійних дій, зокрема із використанням цифрових технологій та інструментів.

Усі ці нормативні документи свідчать про те, що процес цифровізації у активній фазі його запровадження у сферу професійної діяльності соціальної роботи. А особливого відклику та схвалення, цифровізація набула під час повномасштабного вторгнення, що дало можливість забезпечити різні елементи соціального захисту громадянам України без необхідності фізичної присутності у відповідних організаціях.

На думку, Ф. Рімера, «Цифрові, он-лайн та інші електронні технології змінили природу практики соціальної роботи» [8].

Сьогодні цифрові технології можна використовувати у таких напрямках роботи соціальних працівників як онлайн-комунікація, електронний документообіг, моніторинг та аналітика, а також у якості підсилення ефекту практичної діяльності застосовуються електронні платформи та інструменти, соціальні мережі та глобальна спільнота.

Онлайн-комунікація. Однією з основних сфер, де цифрові технології виявляють свій вплив, є комунікація. Завдяки інтернету та соціальним мережам, соціальні працівники можуть ефективно спілкуватися зі своїми клієнтами на відстані. Вони можуть проводити онлайн-консультації, ділитися необхідною інформацією, надавати поради та підтримку. Це особливо важливо для людей, які проживають у віддалених районах або не мають можливості особисто зустрітися з працівником соціальної сфери.

Електронні засоби документації. Раніше соціальні працівники зберігали та обробляли всю документацію вручну, що вимагало значного часу та зусиль. Однак, з появою цифрових технологій, цей процес став набагато ефективнішим і зручнішим. Електронні системи документації дозволяють соціальним працівникам зберігати, оновлювати та обмінюватися інформацією про клієнтів в електронному форматі. Це сприяє полегшенню спільної роботи в команді, забезпечує зручний доступ до необхідних даних, допомагає вести статистику та аналізувати результати роботи. Більш того, електронна документація забезпечує більшу конфіденційність та захист даних клієнтів.

Моніторинг та аналітика. Цифрові технології також надають соціальним працівникам засоби для моніторингу та аналізу результатів своєї роботи. Завдяки спеціалізованим програмним засобам, працівники можуть вести статистику, збирати дані та аналізувати їх, що допомагає виявляти тенденції, проблемні ситуації та потреби різних груп клієнтів. Це дає можливість покращити стратегії роботи, адаптувати програми та послуги до реальних потреб та ефективніше спрямовувати ресурси.

Електронні платформи та інструменти. У сучасному світі існує безліч електронних платформ та інструментів, які полегшують

роботу соціального працівника. Це можуть бути веб-портали для реєстрації та обробки заявок, системи онлайн-терміналів для отримання соціальних послуг, мобільні додатки для зв'язку та повідомлень. Такі інструменти роблять процес отримання допомог більш доступним та зручним для клієнтів. Вони дозволяють подати заявку, отримати інформацію, зв'язатися з соціальним працівником безпосередньо через електронні канали зв'язку. Це особливо корисно для людей з обмеженими можливостями, мешканців віддалених регіонів або тих, хто має обмежений доступ до традиційних сервісів.

Соціальні мережі та глобальна спільнота. Цифрові технології, зокрема соціальні мережі, створюють нові можливості для соціального працівника взаємодіяти зі своїми клієнтами та будувати глобальну спільноту. Соціальні мережі дозволяють спілкуватися, обмінюватися інформацією, поширювати соціально-важливу інформацію та залучати громадську підтримку. Вони також дозволяють створювати спеціалізовані групи для спілкування соціальних працівників, обміну досвідом та навчання.

Цифрові технології мають значний потенціал у сфері соціальної роботи. Вони розширюють можливості соціальних працівників у взаємодії з клієнтами, спрощують процеси документування, забезпечують моніторинг та аналітику результатів роботи, а також сприяють доступності та зручності отримання соціальних послуг. Проте, впровадження цифрових технологій також супроводжується викликами, пов'язаними з конфіденційністю та захистом даних, етикою використання інформації та безпекою клієнтів у цифровому просторі. Соціальні працівники повинні бути свідомі цих ризиків та мати необхідні навички для ефективного та етичного використання цифрових інструментів, і звісно, мати компетентності застосовувати та працювати у світі цифрових технологій.

Отже, цифрові технології стають невід'ємною частиною сучасної соціальної роботи. Вони відкривають нові можливості для підтримки та допомоги людям у складних життєвих ситуаціях. До того, актуальність використання цифрових технологій та інструментів у соціальній сфері буде тільки зростати, оскільки

сучасна людина не уявляє свого життя без різних пристроїв, відповідно, потрібно підлаштовуватись під запити населення та їх потреби. Соціальні працівники повинні бути готовими до використання цифрових інструментів, постійно вдосконалювати свої навички та забезпечувати етичне та безпечне використання цифрових технологій у своїй роботі. Тільки так вони зможуть максимально ефективно відповідати на потреби своїх клієнтів і сприяти розвитку справедливого та інклюзивного суспільства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Попова А. Підготовка майбутніх соціальних працівників до використання цифрових технологій у професійній діяльності у межах вивчення освітньої компоненти «Цифрові технології в соціальній сфері». Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук. пр. Вип. 2. Бердянськ : БДПУ, 2022. 494 с. С. 344-355. <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2022-1-2-344-355>
2. Про затвердження державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки: Наказ Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення 15.08.2022 р.). Назва з екрану.
3. Про затвердження професійного стандарту «Фахівець із соціальної роботи: наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України № 1179 від 20.06.2020 р. URL: <file:///C:/Users/112-5/Downloads/1179.pdf> (дата звернення 16.08.2022 р.). Назва з екрану.
4. Про затвердження Стандарту вищої освіти: першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, ступінь вищої освіти Бакалавр, галузь знань 23 Соціальна робота, спеціальність 231 Соціальна робота: наказ Міністерства освіти і науки України № 557 від 24.04.2019 р. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/231-sotsialna-robota-bakalavr.pdf> (дата звернення 13.08.2022 р.). Назва з екрану.

5. Про схвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 року № 1353-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1353-2020-%D1%80#Text> (дата звернення 09.08.2022 р.). Назва з екрану.

6. Цифрова трансформація соціальної сфери. Міністерство соціальної політики України: офіційний сайт. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/19671.html?PrintVersion> (дата звернення 13.08.2022 р.). Назва з екрану.

7. Digital development: Opportunities and challenges. Toward realization of the new economy and society – Reform of the economy and society by the deepening of "Society 5.0". Keidanren (Japan Business Federation). UNCTAD: official website. April 19, 2016. P. 7 – 10. URL: http://www.keidanren.or.jp/en/policy/2016/-029_outline.pdf. (date of access: 08.08.2022). Title from the screen.

8. Reamer F.G. Social Work Education in a Digital World: Technology Standards for Education and Practice. Journal of Social Work Education. 2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/332391125_Social_Work_Education_in_a_Digital_World_Technology_Standards_for_Education_and_Practice. (date of access: 01.08.2022). Title from the screen.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ

(Вікторія ЖИГІРЬ, д. пед. наук, професор;

Олена КРИВИЛЬОВА, д. пед. наук, доцент)

Бердянський державний педагогічний університет, м. Бердянськ

Зростання ролі наукових основ виробництва потребує посилення теоретичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників в загальній структурі змісту професійної (професійно-технічної) освіти, застосування міжпредметних зв'язків в побудові освітніх програм і навчальних планів. Все це знайшло відображення в Законі України «Про освіту» (2017), проекті Закону України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (2020), Концепції